

Nr 2

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående skattebefrielse för bidrag från s. k. länsstiftelser m. m.

I en den 12 december 1958 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 8, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i den mån det arbetsmarknadspolitiska läget det påkallar, förordna att konjunkturutmättnings- och exportavgiftsmedel, som utbetalas av stiftelse eller fond i form av anslag till visst ändamål, icke skall utgöra skattepliktig inkomst vid taxering enligt kommunalskattelagen och förordningen om statlig inkomstskatt.

Rörande propositionens huvudsakliga innehåll må här anföras följande.

Bemyndigande begäres att, i den mån det arbetsmarknadspolitiska läget det påkallar, meddela skattebefrielse för bidrag till skogsbruket från vissa stiftelser m. m. som bildats i enlighet med de under tidigare år träffade överenskommelserna om konjunkturutmättningsavgifter och liknande avgifter från företag inom skogsindustrien.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande.

Under åren 1947—1952 träffades mellan staten å ena sidan samt branschföreningar och företag inom skogsindustrien å andra sidan överenskommelser att vid export av vissa skogsindustriprodukter avgifter skulle inbetalas till av skogsindustrierna bildade stiftelser (fonder) för att framdeles utbetalas till industrierna och till vissa för sociala, skogsvårdande och tekniskvetenskapliga ändamål bildade stiftelser. Åtgärderna syftade till att bidra till en prisstabilisering på hemmamarknaden.

Beskattningsfrågorna i samband med inbetalning och återbetalning av avgifterna reglerades genom särskilda författningar åren 1947, 1948, 1950, 1951 och 1952. I fråga om 1947—1950 års avtal reglerades beskattningen i princip så, att exportföretagen erhöll avdrag vid inkomsttaxeringen för avgifterna men att företagen skulle beskattas för medel som återbetalades till företagen eller eljest kom dem till godo.

Enligt 1948 och 1950 års avtal skulle viss del av avgifterna tillfalla dels s. k. länsstiftelser för det enskilda skogsbruket för att användas för åtgärder som gagnar det enskilda skogsbruket och dels vissa andra stiftelser. I skrivelse som inkommit till finansdepartementet den 6 augusti 1958 har Svenska cellulosa-föreningen och Svenska trämasseföreningen riktat vissa anmärkningar mot bestämmelserna om beskattning av sådana bidrag från länsstiftelse som kommer exportföretag tillgodo. Föreningarna hemställer att bestämmelserna — bl. a. i belysning av sysselsättningsproblemen i skogsbygderna — måtte i vissa närmare angivna hänseenden omarbetas.

Därefter har Svenska trävaruexportföreningen och Svenska pappersbruksföreningen i särskilda skrivelser, som inkommit till finansdepartementet den 9 och den 16 augusti 1958, uttalat sin anslutning till den av cellulosa-föreningen och trämasseföreningen gjorda framställningen.

Över skrivelserna har, efter remiss, yttranden avgivits av kammarrätten, riksskattenämnden, skogsstyrelsen samt länsstyrelserna i Gävleborgs, Väster-norrlands och Jämtlands län.

Rörande gällande bestämmelser på området samt det närmare innehållet i ovannämnda framställning och i remissyttrandena däröver tillåter sig utskottet, i den mån detsamma ej framgår av nedan intagna yttrande av departementschefen, hänvisa till propositionen. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Gällande bestämmelser m. m., s. 3—7

Svenska cellulosa-föreningens och Svenska trämasseföreningens skrivelse, s. 7—9

Remissyttrandena, s. 9—10

Till stöd för det i propositionen framlagda förslaget har departementschefen anfört följande.

Den beskattningsfråga som aktualiserats av framställningen avser blott sådana belopp av konjunkturutjämnings- och exportavgifter som inte återbetalas direkt till företagen utan indirekt kommer företagen till godo såsom ett bidrag för ett särskilt angivet ändamål. Karakteristiskt för sådana bidrag blir det förhållandet att företaget inte har bestämmanderätt beträffande bidragets användning.

Med utgångspunkt härifrån har organisationerna hävdat, att den ovillkorliga beskattningen av bidrag från länsstiftelse till företag som haft att erlägga konjunkturutjämningsavgift inte varit avsedd vid bestämmelsernas tillkomst. Emot denna uppfattning står dock det tidigare redovisade uttalandet av vederbörande departementschef om att beskattning bör ske även om medlen utbetalas från någon av ifrågavarande stiftelser och även om bidrag från länsstiftelse m. m. inte utbetalas direkt till företaget men likväl kommer företaget tillgodo, t. ex. när bidrag utbetalas till annan för utförande av vägbyggnad å företagets egendom.

Denna ovillkorliga beskattning av medel som tidigare avdragits vid beräkning av företagens inkomst av rörelse men som nu återbetalas — direkt eller indirekt — synes i och för sig inte kunna göras till föremål för berättigade invändningar. Såsom framhållits av bl. a. kammarrätten är det här icke fråga om annat än att beskattningen av viss rörelseinkomst uppskjutits intill dess det visat sig om och i vad mån inkomsten verkligen kommer företaget tillgodo.

Mot bakgrunden härav framstår det inte heller som i och för sig oriktigt att bidrag från länsstiftelse kan komma att behandlas olika hos å ena sidan företag som erlagt konjunkturutjämningsavgift och å andra sidan annan skogsägare. Från skattemässiga utgångspunkter kan det sålunda knappast anföras bärande skäl för en ändring av ifrågavarande bestämmelser. Emellertid måste det beaktas, att företagens läge kan vara sådant att de inte anser sig kunna av egna medel lämna det bidrag till här avsedda investeringar som skattereglerna förutsätter. Företag som erlagt konjunkturutjämningsavgift kan sålunda anse sig böra avböja bidrag för arbeten, som ur sysselsättnings-synpunkt ter sig angelägna i nuvarande arbetsmarknadsläge men vilkas reella nytta för företaget inte motiverar den skatteutgift bidraget skulle medföra.

Ur sysselsättningssynpunkt synes det olägligt att bestämmelserna får sådana konsekvenser. Det är tvärtom i nu rådande läge ett starkt önskemål att länsstiftelserna kan ge bidragsgivningen en sysselsättningskapande inriktning. Under dessa omständigheter synes det påkallat att medge ett temporärt undantag från skatteplikten.

Jag anser mig därför böra förorda, att särskilda bestämmelser utfärdas, som i erforderlig mån medger skattefrihet för ifrågavarande bidrag. För vilken tid skattefrihet bör åtnjutas, bör göras beroende av konjunkturläget. Det torde därför vara lämpligt, att Kungl. Maj:t får bemyndigande att vid behov medge sådan skattefrihet. Om bemyndigandet erhålles, är det min avsikt föreslå Kungl. Maj:t att skattefrihet medges i första hand för sådana med ansökningen avsedda bidrag som uppbäres under räkenskapsår, för vilket beskattning sker i första instans under åren 1959, 1960 eller 1961. Självfallet bör samtidigt stadgas, att avdrag inte får åtnjutas, vare sig direkt såsom omkostnad eller indirekt genom värdeminskningsskatt, för utgifter, som täckts av bidragen.

Frågan om ytterligare medgivanden torde få upptagas senare, i den mån det finnes påkallat med hänsyn till konjunkturläget.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 8, bemyndiga Kungl. Maj:t att, i den mån det arbetsmarknadspolitiska läget det påkallar, förordna att konjunkturutjämnings- och exportavgiftsmedel, som utbetalas av stiftelse eller fond i form av anslag till visst

ändamål, icke skall utgöra skattepliktig inkomst vid taxering enligt kommunalskattelagen och förordningen om statlig inkomstskatt.

Stockholm den 5 februari 1959

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande: se under betänkandet nr 1.